

Uvodnik

Ko mi je uredniški odbor revije *Scripta Manent* predlagal, naj napišem uvodnik za številko **Jezikovno preverjanje in ocenjevanje jezika stroke**, sem predlog sprejela kot izziv in takoj naredila načrt, kako bi k sodelovanju povabila mednarodne strokovnjake s tega področja, ki se ukvarjajo z jezikovnim preverjanjem. Na žalost je bila večina sredi rednega jezikovnega preverjanja v svojih državah in niso imeli možnosti pisati poglobljenih prispevkov za strokovno revijo. Ni bilo lahko odstopiti od pričakovanj, toda ker jih je bilo kar nekaj, ki niso poznali revije *Scripte Manent*, so se ob tej priložnosti z njo vsaj seznanili.

V uredništvo sta prispela dva članka, ki opisujeta stanje na področju preverjanja jezika stroke v Sloveniji, vendar oba izhajata iz drugačnega konteksta. Prvi članek obravnava preverjanje jezika stroke v okviru poklicne mature. Drugi članek opisuje jezikovno preverjanje v vojaškem okolju, v jezikovni instituciji, ki organizira jezikovne tečaje in jezikovno preverjanje, pri čemer mora upoštevati mednarodne jezikovne standarde. Zanimive so podobnosti v obeh člankih, čeprav opisujeta različni področji strokovnega jezika. V obeh je prikazan pomen povratnega učinka testiranja in avtentičnih ciljnih situacij in v obeh je poudarek na jezikovnih zmožnostih pri poučevanju in testiranju prikazan kot priložnost za strokovni razvoj in vseživljenjsko učenje. Enaki poudarki pri različnih testih iz jezika stroke pomenijo, da obe avtorici razumeta tovrstno preverjanje kot okvir, v katerem veljajo enaka načela in vrednote. Tisto, kar je značilno za jezikovno preverjanje posamezne stroke, pa je vsebina, ki mora biti v testih zastopana z avtentičnimi ciljnimi situacijami.

Povezavo med jezikovnim preverjanjem in poučevanjem predstavlja povratni učinek testiranja na poučevanje. Prvi članek nakaže možnost za povratni učinek v preverjanju za poklicno maturo, drugi članek pa analizira pozitivne in negativne učinke v posameznih situacijah znotraj jezikovne institucije. Pozitivni in negativni učinki predstavljajo pomembno informacijo, ki ne zadeva zgolj področji jezikovnega preverjanja in poučevanja, pač pa tudi etične standarde ljudi, ki preverjajo in poučujejo. Bolj so testi pomembni za kariero ali napredovanje kandidatov, bolj je pomemben povratni učinek in večja je odgovornost institucije, da izboljša jezikovne teste.

Analiza dveh nalog iz branja in pisanja pri poklicni maturi iz angleščine in analiza specifičnih situacij iz preverjanja v vojaškem okolju kažeta na potrebo po spremembah v testih, toda hkrati tudi pokažeta, kako občutljivo lahko postane uvajanje sprememb. Te so namreč zelo kompleksne in vplivajo na uporabnike (ministrstva, delovne organizacije), na sestavljavce testov, kandidate, učitelje, na poučevanje in učenje. Testi znanja v preverjanju tujega jezika nimajo dolge tradicije v svetu in še manj v Sloveniji. Pred uvajanjem sprememb so zato najprej potrebne raziskovalne smernice, da bi ne prišlo do sprememb zgolj na osnovi domnev. Izpitne

komisije (državne in institucionalne) morajo razpolagati z ustreznim znanjem s področja preverjanja in hkrati imeti raziskovalne zmožnosti o učinkih preverjanja na poučevanje, preden se odločajo za spremembe.

Primanjkuje raziskav posameznih okolij, v katerih se izvaja preverjanje, raziskav procesov preverjanja in poučevanja, kakor tudi vedenja in odnosa uporabnikov, izvajalcev preizkusov, učiteljev. Prav gotovo občutijo to potrebo vsi, ki so zadolženi za preizkuse ključnega pomena na nacionalni in institucionalni ravni. Veljavnost testov in etičnost sta ideala in kriterija, za katera si moramo prizadevati, za to pa sta potrebna izobraževanje in raziskovanje. Seveda lahko verjamemo, da je način preverjanja, ki poteka, povsem v redu, saj so testi sestavljeni, izvedeni, izračunana je številčna statistika in predstavljeni so rezultati. Res bi lahko bilo slabše, toda lahko bi bilo tudi bolje.

Melita Djurić

Gostujoča urednica

Šola za tuje jezike, Ministrstvo za obrambo